

Keywords: M. I. Kostomarov, romanticism, the Ukrainian nation, national consciousness, folk songs, Ukrainian mythical and poetic creativity, Ukrainian language, Russian people.

Егоров В. В., кандидат исторических наук, доцент кафедры политических наук, Киевский национальный университет строительства и архитектуры (Украина, Киев), egorov.1977@email.ua

Идейно–мировоззренческие основы обоснования Н. И. Костомаровым национальных и культурных особенностей украинского народа (1830–1840 гг.)

Подан материал, который освещает проблему историко–идеологических источников формирования основ деятельности известного историка Н. И. Костомарова, его представления о народе как объекте научного исследования и практическую деятельность ученого по изучению, разработке вопросов украинской культуры, языка, истории в период становления Н. И. Костомарова как молодого ученого в 1830–1840–х годах в Харьковском университете.

В статье рассматривается значительный массив исследований дореволюционной, марксистской, советской и новейшей украинской и российской историографии в которых рассматривается указанная проблема. В частности, было определено особое влияние научной атмосферы Харьковского университета 1830–1840–х гг. на Н. И. Костомарова, который воспринял распространенные здесь идеи романтизма, народности.

Кроме идеологически–воспитательного влияния на ученого его харьковского окружения – И. И. Срезневского, А. Л. Метлинского в исследованиях советского периода значительное внимание уделялось личным корыстным мотивам деятельности ученого и делался вывод о взаимосвязанности творческой активности Н. И. Костомарова с наличием заказчиков исследований такого направления – украинскими помещиками, что стало основанием для обвинения ученого в буржуазно–националистических тенденциях. Эти обвинения были сняты в современных исследованиях украинской историографии проблемы романтизма в Украине начала XIX в. В то же время, было обращено внимание на влияние личных причин (самоидентификация) на формирование научных и идеологических предпочтений ученого, а также обращено внимание на романтический контекст исторического, этнографического и литературного творчества Н. И. Костомарова которые влияли на его деятельность по формированию украинского национального сознания XIX в.

В статье рассмотрены условия формирования идеологических воззрений Н. И. Костомарова как ученого, влияние на этот процесс сборников этнографа И. И. Срезневского, А. Л. Метлинского (А. Могилы), М. М. Лунина, сборников украинских песен М. А. Максимова и идей Й. Г. Гердера. Вместе с тем, особое внимание уделено одному из основателей идей романтизма в Харьковском университете, первому ученому который обозначил национально–политические особенности украинского народа по сравнению с русским – В. В. Пассеку. Именно этот этнограф, историк, предшественник учителя Н. И. Костомарова – М. М. Лунина высказал идеи об особенном культурном и политическом развитии украинского народа (удельный период в истории Древней Руси). Это развитие существенно отличалось от культурного и политического развития русского народа обоснованного на принципе единовласти.

В то же время, в статье показано наличие определенной непрерывной связи между первыми романтиками которые обозначили этнокультурные особенности украинского народа в 1830–х годах на Харьковщине и представителями украинского национального движения второй половины XIX в., которые основывали свое творчество на идеологических постулатах программных произведений Н. И. Костомарова “Две русские народности”, “О федеративном начале в Древней Руси” (1861 г.). Одним из них был лидер украинофилов, известный представитель народнического течения в украинской историографии – В. Б. Антонович который развил идеи программных произведений Н. И. Костомарова в работах “Взгляды украинофилов” (1881 г.), “Три национальные типы народов” (1888 г.). Эти работы способствовали формированию украинского национального сознания в последние десятилетия XIX в., являясь составяющей украинского национального движения этого времени.

Ключевые слова: Н. И. Костомаров, романтизм, украинский народ, национальное сознание, народные песни, украинское мифопоэтическое творчество, украинский язык, русский народ.

* * *

УДК 327

Остап'як В. І.
кандидат політичних наук, викладач, Інститут історії,
політології і міжнародних відносин ДВНЗ
“Прикарпатський національний університет імені Василя
Стефаніка” (Україна, Івано–Франківськ),
vasiliy.ostapiak@gmail.com

ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА ІНТЕГРАЦІЯ КИТАЙСЬКОГО ПАРТНЕРСТВА І УКРАЇНА

Розвиток Китаю досліджується під призмою глобальних політичних відносин. Китай виступає одним з найбільших та наймогутніших утворень Східної Азії, і його варто досліджувати в рамках активної зовнішньополітичної діяльності з найближчими сусідами, провівши політологічний і компаративний аналіз. Аналізуючи подібні за формою, традиціями, культурою країни, що мають спільне минуле та сучасне різновекторне майбуттє, цікаво досліджувати з погляду сучасної науки. Пекін, формуючи сучасні стратегії в глобальному політичному просторі, достатньо оригінально використовує політичну складову у взаємовідносинах із своїми сусідами. Отже, вивчення ефективного використання китайського досвіду побудови партнерства буде цікавим для України, котра поки що не сформувала до кінця власну глобальну стратегію розвитку в багатополарному світі.

Ключові слова: АТР, АСЕАН, Китай, трансформації, партнерство.

Намір дослідити геополітичні імперативи розвитку Китаю під призмою розвитку на налагодження політичних стосунків із сусідніми країнами цікавий тим, що до прикладу має багато спільного з Японією. Відтак порівняння їхніх політичних, економічних, культурних взаємовідносин дасть змогу достовірно оцінити рівень та швидкість інтеграції обидвох країн у світове співтовариство. Саме китайсько–японські відносини цікаві для української політологічної науки тим, що мають певну схожість з українсько–російськими взаємозв'язками на всіх рівнях, зокрема політичному. Китай, як східна країна в сучасному світі, успішно модернізувався і спромігся здійснити трансформаційний ривок та перетворитися з відсталого аграрної держави в один з центрів політичної сили. Формуючи власну ідеологію, побудовану на “постконфуціанстві”, “легізмі”, Пекін трансформував традиції та досвід минулого, успішно поєднавши його з сучасними економічними і політичними (капіталістичними) моделями розвитку [1]. Отже, новаторський підхід комуністичної верхівки Китаю до формування нового курсу виправдав себе та показав свою ефективність у глобальному політичному середовищі. Проте неоднозначними можна вважати стосунки Китаю та Японії, які перебувають у відносній напрузі, чим користаються інші гравці в Азійсько–тихоокеанському регіоні, зокрема мова йде про США і Російську Федерацію. Відповідно США, втрачаючи позиції основного гравця в Азійсько–тихоокеанському регіоні, умовно передає важелі свого впливу частково Російській Федерації, а частково Китаю. За одними з прогнозів у 2050 році список світових лідерів матиме такий вигляд: 1 – Китай, 2 – Індія, 3 – США [2]. Проте сучасні політичні суперечки, що мають певний рівень кризогенності, провокують динаміку утворення нових силових та політичних центрів впливу в АТР, зокрема навколо Китаю. Також привертає увагу таке утворення, як Асоціація держав Південно–Східної Азії (Бруней, В'єтнам, Індонезія, Камбоджа, Лаос, Малайзія, М'янма, Сінгапур, Таїланд, Філіппіни). Варто сказати, що АСЕАН в постбіполярному світі формує ще один центр сили разом з Китаєм та Японією в просторі АТР. У нашій

розвідці доцільно також згадати про напругу у відносинах між Росією і Японією, маємо на увазі кризогенність “курильської проблематики”. Відповідно актуальність дослідження системи безпеки та світових політичних тенденцій у форматі Китай – Японія видається надзвичайно цікавою. Також варто дослідити рівень конфліктності, що виникала при взаємовідносинах між Китаєм та сусідніми державами, що може бути використано як індикатор розвитку і інтеграції Китаю в глобальному світі. Дослідження впливу криз та налагодження ефективної системи партнерства впливає на розвиток Східних суспільств, зокрема Китаю, тому що резонує з кризами світовими та може провокувати конфліктність в глобальних вимірах.

В історичному аспекті відносини між Китаєм та Японією мають досить складні закономірності, що віддзеркалюються у коливаннях та згасаннях політичної напруги. Можна описати політичні, соціальні, економічні взаємовідносини в форматі Китай – Японія, як коливальний рух спричинений конфліктами та кризами, що згасають і спалахують з новою силою. Позитивним та стримуючим фактором розвитку конфліктів можемо вважати географічне розташування досліджуваних країн, на що також варто звернути увагу аналітикам та дослідникам політичних процесів. Загалом вивчення політичної складової у взаємовідносинах між Китаєм та Японією і вплив цих процесів на систему міжнародних зв'язків є достатньо цікавим для політологічної науки.

Дослідження політичних процесів між Китаєм та Японією є достатньо поширеним в науковій думці. Дослідники також приділяли багато уваги японській катастрофі 11 березня 2011 року та її впливу на політику Японії і АТР загалом. Можна вважати цікавими роботи таких вітчизняних дослідників як Д. Гордієнко, Д. Саприкін, М. Трухін, Є. Марцун, О. Шергін, Є. Макаренко, І. Погорська. Серед закордонних дослідників політичного розвитку АТР варто згадати також А. Хазанова, Л. Арешидзе, Ф. Фукуяму, Г. Кіссінджера, З. Бжезинського та ін. Загалом з розвитком “Східного тигру” цікавість політологів до цього регіону зростає, а дослідження будуть носити більш детальний характер.

В дослідженні варто особливу увагу приділити взаємовідносинам між Китаєм та Японією, як провідними країнами Азійсько-тихоокеанського регіону. Дослідження утворення криз, що супроводжують існування двох держав видається доцільно здійснити в аналізі політичного життя цих суспільств. Чітко простежується провідна роль криз і налагодження системи ефективного партнерства в процесах глобалізації між двома країнами, тому дослідження рівня кризогенності в АТР повинно проводитись більш детально. Поставивши перед собою завдання розкрити основи політичного життя в Азійсько-тихоокеанському регіоні, автор послуговується загальноприйнятими прийомом компаративного аналізу з використанням соціологічних та економічних підходів.

Досліджуючи розвиток такої країни як Китай, варто в першу чергу спиратися на особливості формування її внутрішньої та зовнішньої політики. Бачимо, що політика відкритості та перехід на сучасні ринкові

відносини спричинили в Китаю справжню внутрішню політико-економічну революцію. Швидкі темпи росту економіки забезпечені консолідацією правлячої верхівки “піднебесної” дозволили сформувати нову ідеологію так званого “постконфуціанства”, за прогнозами аналітиків Китай досягне рівня розвитку США близько 2030 року [3]. Саме Ден Сяопін здійснив основну роботу по формуванню та впровадженню нових зовнішньополітичних завдань для Китаю. Бачимо, що Пхеньян досить серйозно попрацював над створенням нової зовнішньої політики під час формування багатопольярного світу. Врахувавши мотиви “холодної війни” і зробивши основну ставку на економічний розвиток власної держави, Китай модернізував економіку, що дозволило посилити військову могутність та присутність в АТР. З посиленням позицій Китаю в регіональному просторі зміцнилася також економічна складова цієї держави. “Східний тигр” досягнув економічного, політичного, соціального ривка завдяки впровадженню:

- нової стратегії національного розвитку, економічної політики модернізації, базованої на поєднанні капіталістичних економічних моделей та суто Китайського сприйняття внутрішнього політичного, ідеологічного, соціального, культурного розвитку держави;

- поєднанні традиційних тактик, що враховують міжнародну ситуацію. Оцінка міжнародної ситуації та суто китайський підхід до системи міжнародних відносин базований на традиційному, культурному сприйнятті глобальних тенденцій. Вироблення та впровадження суто Китайської системи розвитку базованої на стратегемах;

- формування національної безпеки Китаю, сформованої на засадах національних інтересів. Також глибокі культурні традиції, базовані на імперських амбіціях, що культивувалися протягом тривалого історичного проміжку.

Всі вищезгадані заходи та низка внутрішніх суто Китайських підходів до сприйняття явища глобалізації створили міцну систему політичного впливу не тільки в межах АТР, але й зміцнили позиції Пекіну у всьому світі. Зокрема Ден Сяопін підкреслив важливість відкритості Китаю, як в політиці і економіці так і в міжнародній дипломатії [4, с. 78]. Подальший розвиток Китаю та посилення його впливу звісно ж відчуватимуть не тільки на сході, але й у всьому світі. США, зіштовхуючись з проблемами поділу ринків та засиллям китайських товарів, важко втримувати власні позиції в системі міжнародних відносин. Політика китайського уряду, що резонує з тенденціями глобалізації, чітко вписується в сучасний світ та відіграватиме провідні позиції в політиці сучасності.

На противагу Китаю інші країни намагаються захистити свої політичні інтереси, зокрема це яскраво відображено в такому оригінальному утворенні регіонального рівня як АСЕАН. На відміну від інших країн АТР, Японія, консолідуючись, створила власну політичну стратегію на межі політичних протистоянь Китаю та Російської Федерації. Відстоюючи власні, суто прагматичні японські політичні амбіції, Токіо модернізував політичні, економічні, соціальні підходи до реалізації зовнішньої політики. Свого часу Ф.

Фукуяма зазначив, що: “Китай завжди був складною головоломкою для США” [5]. Використовуючи вплив США та залучені інвестиції, Японія спромоглася здійснити більш продемократичний стрибок у власному розвитку, ніж авторитарний Китай. Проте, розділені географічно, Японія та Китай спроможні розвиватися не вступаючи у відкриті конфлікти на відміну від України, головним опонентом котрої виступає Російська Федерація.

Здійснюючи порівняння взаємовідносин подібних культурних державних систем Китаю – Японії та України – Росії, варто підкреслити схожість культурного наповнення вищезазначених держав, адже:

– Китай, а також Японія мають безліч спільних рис і традицій культурного, релігійного, суспільного та етнічного плану, що доводить їхню спорідненість, а відтак подібність, що логічно спрощує аналіз конфліктів між цими країнами та дає можливість розглядати вищезазначені країни, як взаємозалежні у побудові глобальної системи партнерства;

– Україна і Російська Федерація відповідно також мають спільне історичне минуле та доволі трагічні стосунки в сучасному вимірі. Дві доволі споріднені країни за культурним, релігійним, етнічним наповненням знаходяться в стані військового конфлікту, також перебуваючи в пошуку налагодження глобальної системи партнерства.

Досліджуючи проблеми розвитку споріднених суспільств, варто звертати увагу та здійснювати спробу аналізу з використанням компаративного аналізу, адже порівняння і спостереження в історичному контексті спроможне висвітлити подальший рух цих держав та розгорнуто показати найбільш ефективний алгоритм налагодження глобальної системи партнерства.

Аналізуючи українсько–російський конфлікт, зазначимо, що рефлексії міжнародної спільноти варто проводити із залученням також Китаю до протидії агресії РФ, позаяк такий конфлікт з використанням ведення гібридного протистояння загострює кризу, котра спроможна перерости з регіонального у глобальний масштаб.

Відповідно світова геополітична криза спроможна спричинити розлад розвитку глобальної системи партнерства на основі котрої формується сучасний світовий порядок. Також стає зрозумілим, що неможливо побудувати сучасну систему міжнародного партнерства без Китаю, США та ЄС, а ключовим фактором стабільності Європейської системи безпеки на разі є Україна. Експерти доходять думки, що ослаблена Російська Федерація не буде спроможною збалансувати сили в регіоні АТР [6, с. 82]. Україна з непересічним геополітичним розташуванням і виходом до Чорного моря на перетині двох християнських світів є провідним гравцем центральної Європи. Відтак інтерес Китаю до України поволи, але зростатиме завдяки вдалому географічному розташуванню.

Доволі непростою видається на перший погляд дослідження розвитку Китаю у сучасному світі в порівнянні з Україною. Проте попри значну територіальну віддаленість двох регіонів можна спостерігати доволі цікаві особливості у стосунках до прикладу у форматі Китай – Японія та Україна – Російська Федерація. Використання прийомів і тактики

боротьби “Східного тигру” з глобальними загрозами, на думку автора, є недоцільним в умовах українських реалій, проте потребує уваги подальше дослідження алгоритмів протидії зовнішньої агресії, яку виробив Китай стосовно Японії та США. Адже використання антикризових та партнерських систем поведінки Китаю можна застосувати у протидії Російській агресії на території України, а також варто зазначити доцільність впровадження цього досвіду у політичну та військову систему української держави.

Подальше дослідження Китаю варто проводити із застосуванням політичної та економічної складової, адже Україна попри значне відставання в економічному секторі має у своєму розпорядженні доволі великий природно–ресурсний потенціал. Використання різного виду економічних ресурсів з вмільм розподілом на всіх рівнях, зокрема політичному, може призвести до якісних трансформаційних змін в середині країни. Варто також підкреслити значущість вироблення якісної системи міжнародного партнерства, котру можна розробити на основі досвіду східних країн, котрі пройшли доволі стрімкий шлях розвитку за останні 70 років.

Список використаних джерел

1. Сбалансированное развитие внешней торговли Китая создаст колоссальные коммерческие шансы для разных стран мира [Электронный ресурс] / Экономическое обозрение. – Режим доступа: http://russian.china.org.cn/news/txt/2012-04/01/content_25049415.html.
2. OECD. Statistics from A to Z – Beta version [Non–legible form] / OECD. – Access mode: http://www.oecd.org/document/0,3746,en_2649_201185_46462759_1_1_1_1,00.html.
3. China to become the world largest economic entity by 2030 // www.english.people.com.cn/200501/12/eng/20050112-170361.html.
4. Дэн Сяопин. Основные вопросы современного Китая: Пер. с кит. – М.: Политиздат, 1988.
5. Fukuyama F. Re–Envisioning Asia // Foreign affairs. – 2005. – Vol.84.
6. Арешидзе Л. Г. Международные отношения в Восточной Азии.

Reference

1. Sbalansirovanoe razvitie vneshnej trgovli Kitaja sozdat kolossal'nye kommercheskie shansy dlja raznyh stran mira [Jelektronnyj resurs] / Jekonomicheskoe obozrenie. – Rezhim dostupa: http://russian.china.org.cn/news/txt/2012-04/01/content_25049415.html.
2. OECD. Statistics from A to Z – Beta version [Non–legible form] / OECD. – Access mode: http://www.oecd.org/document/0,3746,en_2649_201185_46462759_1_1_1_1,00.html.
3. China to become the world largest economic entity by 2030 // www.english.people.com.cn/200501/12/eng/20050112-170361.html.
4. Djen Sjaopin. Osnovnye voprosy sovremennogo Kitaja: Per. s kit. – M.: Politizdat, 1988.
5. Fukuyama F. Re–Envisioning Asia // Foreign affairs. – 2005. – Vol.84.
6. Areshidze L. G. Mezhdunarodnye otnoshenija v Vostochnoj Azii.

Ostapyak V. I., PhD (in Political Science), teacher of the Institute of History, Political Science and International Relations of Vasyl Stefanyk Precarpathian National University (Ukraine, Ivano–Frankivsk), vasily.ostapiak@gmail.com

Differentiation and integration of Chinese partnership and Ukraine

China's development is studied under the prism of global political relations. China is one of the largest and most powerful formations in Eastern Asia and it should be investigated within the dynamic foreign–policy activities with the closest neighbors with the help of the political science and comparative analysis. When

analyzing countries, which are similar in form, traditions, and culture and have common past and modern varied future, it is interesting to study them from the point of view of contemporary science. Beijing, when creating modern strategies in the global political space, uses political component in its relations with the neighbors in quite an original way. Thus, studying the effective utilization of the Chinese experience in partnership building will be interesting for Ukraine, which has not yet completely formed its own global development strategy in a multipolar world.

Keywords: APR, ASEAN, China, transformations, partnership.

Остапьяк В. И., кандидат политических наук, преподаватель, Институт истории, политологии и международных отношений ГВУЗ "Прикарпатский национальный университет имени Василия Стефаника" (Украина, Ивано-Франковск), vasiliy.ostapiak@gmail.com

Дифференциация и интеграция китайского партнерства и Украина

Развитие Китая исследуется через призму глобальных политических отношений. Китай выступает одним из крупнейших и мощнейших образований Восточной Азии, и его стоит исследовать в рамках активной внешнеполитической деятельности с ближайшими соседями, провести политологический и компаративный анализ. Анализируя подобные по форме, традициям, культурой страны, имеющие общее прошлое и современное разноректорное будущее, интересно исследовать с точки зрения современной науки. Пекин, формируя современные стратегии в глобальном политическом пространстве, достаточно оригинально использует политическую составляющую во взаимоотношениях со своими соседями. Таким образом, изучение эффективного использования китайского опыта построения партнерства будет интересным для Украины, которая пока не сформировала в конце собственную глобальную стратегию развития в многополярном мире.

Ключевые слова: АТР, АСЕАН, Китай, трансформация, партнерство.

* * *

УДК 323.1(477.85)

Гуйтор М. М.

кандидат политических наук, доцент кафедры политологии та державного управління, Чернівецький національний університет ім. Юрія Федьковича (Україна, Чернівці), mykola_05@mail.ru

АСПЕКТИ СОЦІАЛЬНОЇ СТАБІЛЬНОСТІ В ПОЛІЕТНІЧНИХ РЕГІОНАХ УКРАЇНИ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІВЕЦЬКОЇ ОБЛАСТІ)

Досліджуються аспекти соціальної стабільності у поліетнічних регіонах України. Аналізується стан та перспектива соціальної стабільності в Чернівецькій області, яка є прикордонною, поліетнічною, поліконфесійною. Вивчається динаміка етнічного складу, тенденції політизації етноконфесійних відносин, мовного питання в межах області.

Ключові слова: політичний інститут, соціальна стабільність, ідентичність, динаміка етнічного складу, політизація етнічності, етнічна група, політизація етноконфесійних відносин, політична партія, церква.

Одним із складових безпеки країни є соціальна стабільність регіонів, яка вибудовує систему внутрішньої безпеки країни. Останні події в українській політиці – анексія Російською Федерацією Автономної Республіки Крим, підтримка нею проросійськи налаштованих груп на території Донецької та Луганської областей, змушують звертатися до питань соціальної стабільності інших регіонів України. Одним із складових безпеки країни є соціальна стабільність регіонів, яка вибудовує систему внутрішньої безпеки країни. Зауважимо, що у подіях, які мають місце в АРК та Донецькій і Луганській областях виділялися мовний, конфесійний, прикордонний та особливо етнічний чинники. Тому, особливу актуальність складає група регіонів, де питома вага етнічних українців менше 90%. Ми визначили серед цих областей Харківську (70,7% українців, 25,6% росіян), Запорізьку (70,8% українців, 24,7% росіян), Херсонську (82,0% українців, 14,1% росіян), Одеську (62,8% українців, 20,7% росіян, 6,1% болгар, 5,0% молдован), Чернівецьку (75,0% українців, 12,5% румунів, 7,3% молдован, 4,12% росіян), Закарпатську (80,5% українців, 12,5% угорців, 2,6%

румунів, 2,5% росіян). Також до групи ризику віднесемо Дніпропетровську (79,3% українців, 17,6% росіян), Миколаївську (81,9% українців, 14,1% росіян), Сумську (88,8% українців, 9,4% росіян) області. В цьому спектрі актуальним, на наш погляд, є звернення до аналізу соціальної стабільності в Чернівецькій області, яка є прикордонною, поліетнічною, поліконфесійною. Політизованим є питання мови на території області.

Мета статті полягає у дослідженні соціальної стабільності в поліетнічних регіонах України на прикладі Чернівецької області.

Проблемам етнополітології в Україні присвячена належна кількість праць, але частково дослідженням залишається питання соціальної стабільності в поліетнічних регіонах. В цьому контексті виокремлюються дослідження В. Котигоренка [9; 10; 11], в яких піднімається питання етнополітичних загроз соціальній стабільності. Вплив етнічності на етнополітичну стабільність в поліетнічних суспільствах вивчається С. Аслановим [1].

Питання етнополітичних відносин у Чернівецькій області досліджується групою науковців кафедри політології та державного управління Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича. Історичні аспекти міжетнічних відносин вивчають І.Г. Буркутом, сучасним теоретичним та практичним напрямкам етнополітології присвячені роботи А.М. Круглашова. Проблеми методології та теорії міжетнічних відносин розглядаються у працях Н.Ю. Ротар, а особливості сучасних україно–румунських взаємин відображені у публікаціях Н.В. Нечасової–Юрійчук. Останнім вагомих доробком кафедри став "Довідник міжетнічної толерантності" [6], який містить методологію та теорію формування етнокультурної толерантності, розгляд основних проблем формування міжетнічної толерантності, дослідження нормативно–правового регулювання функціонування етнічних громад та діяльності національно–культурних товариств. Також у праці висвітлено особливості формування міжетнічних стереотипів у Чернівецькій області, моделі міжетнічної комунікації, моніторинг діяльності органів влади щодо формування міжетнічних відносин та практичні рекомендації для місцевих органів влади та журналістів щодо міжетнічної толерантності в професійній діяльності.

Соціальна стабільність формується за мірою задоволення потреб людей, реалізації їх інтересів, цінностей та цілей через власну діяльність [23]. Водночас, на думку Фетисова, наявність порівняно високого рівня життя населення не гарантує соціальну стабільність суспільства. Остання передбачає самореалізацію не тільки в економічному, але і в політичному, культурному, етнічному аспектах. Відсутність цього породжує різноманітні конфлікти, які призводять до дестабілізації суспільства. Але відомо, що жодна економіка не може ефективно функціонувати в умовах соціальної напруженості. Так само як і соціальна напруженість утворюється знезадоволення серед населення рівнем життя, станом екології, ефективністю влади, впливом кримінальних структур. Не можна зняти соціальну напруженість без вирішення економічних питань, від яких залежить і рівень безробіття, і якість життя [17]. Як зазначає Г. П. Рекун,